

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 44/2025
02.04.2026. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Ђурица, председника већа, Јасминке Обућина и Јасмине Стаменковић, чланова већа, у парници тужиоца Фабрика кекса и чоколаде „Белина“ ДОО из Београда, кога заступа Михајло Павловић, адвокат из ..., против тужених 1. Електродистрибуција Србије ДОО Београд – Огранак Електродистрибуција Рума, кога заступа Душанка Мићин, адвокат из ... и 2. Република Србија, Министарство унутрашњих послова кога заступа Државно правобранилаштво из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији друготужене Републике Србије изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1921/24 од 26.09.2024. године, у седници одржаној 02.04.2026. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија друготужене Републике Србије – Министарство унутрашњих послова из Београда па се пресуда Привредног апелационог суда Пж 1921/24 од 26.09.2024. године и међупресуда Привредног суда у Београду П 140/2021 од 27.12.2023. године **УКИДАЈУ** у односу на Републику Србију – Министарство унутрашњих послова из Београда и спис враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Међупресудом Привредног суда у Београду П 140/2021 од 27.12.2023. године, утврђено је да постоји правни основ потраживања тужиоца Фабрика кекса и чоколаде „Белина“ ДОО из Београда према туженима 1. Електродистрибуција Србије и 2. Република Србија, Министарство унутрашњих послова, на име накнаде штете која се догодила као последица пожара у ноћи 23.06.2019. године и у ноћи 24.06.2019. године.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 1921/24 од 26.09.2024. године одбијене су жалбе туженог првог реда и тужене другог реда као неосноване и потврђена међупресуда Привредног суда у Београду П 140/21 од 27.12.2023. године.

Против правноснажне другостепене пресуде, друготужена подноси благовремену ревизију због, како наводи, погрешне примене материјалног права, потребе да се уједначи судска пракса и размотре правна питања од општег интереса. Образлажући ревизијске разлоге, ревидент истиче да постоји искључива одговорност ЕПС-а због непостојања заштитних уређаја те да друготужена не може бити солидарно одговорна за насталу штету јер је пожар настао из разлога на које он није могао утицати. Затим истиче да ватрогасне спасилачке јединице нису напуштале лице места

већ су остале дежурне екипе које су константно улазиле и гасиле жаришта на који начин су поступале са потребном пажњом, правилима струке и у складу са одредбама члана 43. и 45. тада важећег Правилника о организацији и устројству, начину вршења службе и дисциплини у територијалним ватрогасним јединицама. Сматра да није јасно која контрола од сране друготужене није извршена па ни које мере, конкретно, нису предузете. У смислу образложених разлога ревизије предлаже да се одлука преиначи тако што ће се одбити захтев као неоснован у односу на друготужену.

Одговор на ревизију није дат.

Испитујући правилност побијане пресуде у границама одређеним одредбом члана 486. Закона о парничном поступку (Сл. гласник РС бр. 72/2011...10/2003 – др. Закон), Врховни суд налази да је ревизија основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена апсолутно битна повреда из одредбе члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном утврђењу, у ноћи између 22. и 23.06.2019. године дошло је до пожара у производном погону тужиоца у ком су изгореле две хале, штампарија и магацин готових производа. Интервенцијом ватрогасне службе пожар је локализован у јутарњим часовима 23.06.2019. године. Међутим, у ноћи између 23. и 24.06.2019. године дошло је до новог пожара који се проширио и на административни део предузећа и остале производне погоне тужиоца у ком су изгорели сви административно производни објекти, комплетне канцеларије, производна опрема, залихе, сировине и готови производи.

Оценом изведених доказа утврђено је да је пожар који је избио у ноћи између 22. и 23. јуна 2019. године настао у штампарији, у вертикалном регалу за ОММ (орман мерног места) предузећа „Силана“ који се налази на северном зиду изнад ОММ у ком се налазе каблови типа ПК00АА4х70 мм² који припадају првотуженом, чија је обавеза да води рачуна о њиховој техничкој исправности, да је до пожара дошло због оштећења кабла који долази у ормар мерног места са нисконапонског високоучинског осигурача (НВ осигурачи) од 160 ампера из кабловске прикључне кутије (КПК) који се налази на спољној страни северног зида штампарије а у којој (КПК) не постоје одводници пренапона који би спречили преношење пренапона на кабл. Даље, првотужени има искључиво право да одлучи да ли ће поставити одводнике пренапона на неко место где не постоји обавеза постављања, да их у конкретном случају није поставио, што је довело до пожара на електричном каблу у власништву и под техничким надзором првотуженог. Како је кабл био дужан да одржава првотужени он је и створио узрок штете па је одговоран применом одредби члана 154. став 1. и 173. Закона о облигационим односима. Са друге стране, у погледу одговорности друготуженог првостепени суд је закључио да је друготужени дао одлучујући допринос настанку штете јер пожар од 23.06.2019. године није у потпуности угашен па је пожар од 24.06.2019. године његова последица. Наиме, пожар од 23.06.2019. године био је локализован али су амбалаже тињале при чему су дежурна лица закључила да нема опасности од проширења пожара. Закључује да ватрогасне екипе туженог, пре удаљавања са места пожара од 23.06.2019. године, нису извршиле правилну стручну

процену од распламсавања нити су обезбедиле довољан број ватрогасних екипа које би дежурале на месту пожара што су биле дужне да учине, па позивом на одредбе Закона о заштити од пожара („Службени гласник РС“, бр. 111/09...87/18 – др. закон) и одредбе члана 172. став 1. Закона о облигационим односима закључује да је радњама ватрогасних екипа које су вршиле интервенцију 23.06.2019. године дошло до распламсавања неугашеног пожара, за који догађај друготужена одговара.

Другостепени суд прихвата у целини материјалноправни закључак првостепеног суда образлажући и да је до другог пожара, односно проширења на други део објекта, дошло због пропуста пажљивог понашања ватрогасаца будући да су исти оставили ватрогасну стражу али да нису извршили сву контролу односно елиминацију пожара нити су извршили правилну стручну процену опасности од распламсавања и могућности да пожар из фазе жарања пређе у отворени пламен, што су биле дужне да учине понашајући се са стручном пажњом која се захтева у тој ситуацији. Другостепени суд се позива на Правилник о организацији и устројству, начину вршења службе и дисциплини у територијално ватрогасним јединицама („Службени гласник СРС“, број 62 од 28.12.1982. године који је тада био на снази), члан 43. којим је прописано да су радници територијалне ватрогасне јединице дужни да послове гашења пожара и спасавања људи и имовине врше све док се пожар не угаси односно спашавање не заврши (став 1) и да ватрогасне јединице не могу напустити место пожара пре него што се руководилац акције пожара не увери да је пожар угашен (став 2), те члан 45. којим је прописано да ако постоји опасност од поновног избијања пожара руководилац акције гашења пожара одредиће ватрогасну стражу са потребним бројем ватрогасаца, справа и опреме на месту пожара. Позива се и на одредбу члана 8. Закона о заштити од пожара којом је дефинисано начело превенције па закључује да је дошло до пропуста пажљивог понашања јер је остављена ватрогасна стража али није извршена контрола односно елиминација пожара.

Врховни суд налази да се закључак нижестепених судова не може за сада прихватити, а обзиром да за правилну примену материјалног права све релевантне чињенице нису утврђене.

Одредбом члана 154. Закона о облигационим односима прописано је да ко другоме проузрокује штету дужан је накнадити је уколико не докаже да је штета настала без његове кривице (став 1), да за штету од ствари или делатности од којих потиче повећана опасност штете за околину одговара се без обзира на кривицу (став 2), а да за штету без обзира на кривицу одговара се и у другим случајевима предвиђеним законом (став 3). Из ове законске одредбе јасно произилази да је одговорност по основу кривице правило. Одговорност без обзира на кривицу може бити само прописана законом. Даље, одредбом члана 172. став 1. истог прописа предвиђено је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Ова одредба прописује одговорност правног лица па и државе, субјективну не објективну, за неправилан или незаконит рад њених органа, и то како за активне радње тако и за пропуштања која су учињена од стране службених лица у вршењу службених овлашћења. То значи да услов који мора бити испуњен да би ова одговорност, деликтна, постојала јесте постојање узрочне везе између догађаја за који држава одговара и штете која је њена последица. Ова одредба претпоставља само онај узрок који представља повреду правне норме, што значи да

штета мора бити последица рада органа који се може карактерисати као прекорачење или злоупотреба поверених овлашћења или да је последица неблагоприятног вршења или невршења поверених послова када је постојала законска обавеза да се врше. Другим речима, незаконитим радом сматра се поступање супротно закону, другом пропису или општем акту као и пропуштање да се они примене, док неправилан рад јесте чињење или нечињење противно уобичајеном или прописаном методу обављања делатности. Приликом оцене постојања одговорности по овој законској одредби потребно је размотрити понашање органа у конкретним околностима с обзиром на норме које прописују његов рад и правила поступања. У том контексту поступање органа које је у складу са законским прописима и оквирима његових овлашћења не представља ни неправилан ни незаконит рад, при чему се погрешна процена о испуњености услова за доношење одређене одлуке, сама по себи, не би могла сматрати повредом дужности у вршењу функције тог органа за чији рад одговара држава. Међутим, ако се процена врши намерним или крајње непажљивим занемаривањем уобичајених, стандардизованих или прописаних начина обављања службе онда би се могло говорити о неправилном раду.

Супротно наведеном, нижестепени судови одговорност друготужене заснивају на погрешној процени ситуације о довољном броју возила на ватрогасној стражи, сматрајући такво поступање очигледно неправилним, не наводећи ком уобичајеном или прописаном методу обављања делатности (гашења пожара) је она супротна нити, када је у питању првостепени суд, шта се сматра довољним бројем ватрогасних екипа на дежурству у предметном догађају.

Закључак није чињенично поткрепљен будући да је остало неразјашњено каква контрола од стране тужене није вршена. Наиме, из доказа које је првостепени суд извео произилази да је 24.06.2019. године у 00.05 часова преузето дежурство (од стране одређених лица) којом је приликом претходна смена на дежурству особље нове смене упознала са ситуацијом; да је нова смена гасила гомиле у мањем пламену и после догашавања вршила проверу целог објекта и повремено наливала гомиле; да је одлука командира била да дежурство остане до ујутру, да је око 03.15 часова (очигледном грешком у куцању судови констатују да се ради о 13.15 часова што је супротно изјави у спису) дошла нова екипа на дежурство која се упознала са ситуацијом и обишла објекат те да је настављено дежурство, а да је недуго након тога букнуо пожар о којем је јављено у 03,51 час. Дакле, ватрогасна јединица није напустила место пожара а процењена је потреба за дежурном екипом која је обилазила објекат односно пожариште, гасила тињајуће елементе и наливала га водом. С тим у вези неразјашњено је какво је било стање након локализовања првог пожара односно да ли је било објективно видљивих манифестација које би просечног стручњака упутиле на то да пожар није локализован или су жаришта била унутрашња. Ово посебно имајући у виду делове извештаја – анализе пожара који наводи да је о новом пожару обавестио "радник фирме који је био унутра" те да ли би се то лице налазило тамо да се радило о активној видљивој ватри. Затим изостала је анализа правила поступања струке након локализовања до потпуног гашења тј. елиминације пожара, да ли је уопште било недовољног броја ватрогасних возила и лица на стражи и који је број захтеван правилима струке. Ово све код чињенице да првостепени суд закључује, а то жалбени суд прихвата, да је друготужени дао одлучујући допринос настанку штете од 24.06.2014. године, односно настанку пожара.

Имајући у виду наведено, одлуке су морале бити укинуте па је Врховни суд применом одредбе члана 416 ст. 2 Закона о парничном поступку одлучио као у изреци.

У поновном поступку првостепени суд, имајући у виду да тужена одговара за незаконити и неправилан рад свог органа и да је одговорност субјективна, јасно ће утврдити у чему се састоји незаконитост или неправилност рада што подразумева непоштовање конкретних одредби Закона о заштити од пожара и пратећих правилника или правила струке, ценећи околности овог случаја, поступање дежурне екипе и интервале обилазака и натапања, затим да ли је било објективно видљивих манифестација које би просечног стручњака упутиле на то да пожар није локализован или су жаришта била унутрашња, скривена у конструкцији и невидљива стандардним методама провере, правила поступања у случају локализовања пожара па ће у зависности од наведеног донети нову одлуку.

Председник већа – судија
Татјана Ђурица, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић